

H O L N D

FRASCATIE 5 T/M 9 JUNI 1996
TONEELSCHUUR HAARLEM 12 T/M 15 JUNI 1996

F S T V L

HMA
of Hiroshima mon amour
van Marguerite Duras

HMA
of Hiroshima mon amour
van Marguerite Duras

5 t/m 9 juni 1996

Frascati

12 t/m 15 juni 1996

Toneelschuur Haarlem

Coproductie KunstenFESTIVALdes
Arts/Toneelschuur Haarlem/
Holland Festival

Randprogramma

Op 6 juni nabespreking.

Regie
Guy Cassiers

Video
Walter Verdin

Bruitage en muziek
Paleis van Boem

Vormgeving
Guy Cassiers, Ana Torfs,
Walter Verdin

Dramaturgie
An-Marie Lambrechts

Productieleiding, kostuums en
regie-assistentie
Ana Torfs

Assistentie
Bea Alberts

Licht
Casper Leemhuis

Geluid
Lagon van de Lagemaat

Tekstprojectie
Erik Borgman

Spel
Catherine ten Bruggencate
Herman Gilis

||| **OOK IN HET FESTIVAL** ||||||||||||

Les Danaïdes van Silviu Purcărete
Het Muziektheater, 22 en 23 juni

Weet u wie ook in de zaal zit?

de Volkskrant

Nieuwsgierige krant voor nieuwsgierige mensen

Bel gratis 06-0561 voor een proefabonnement

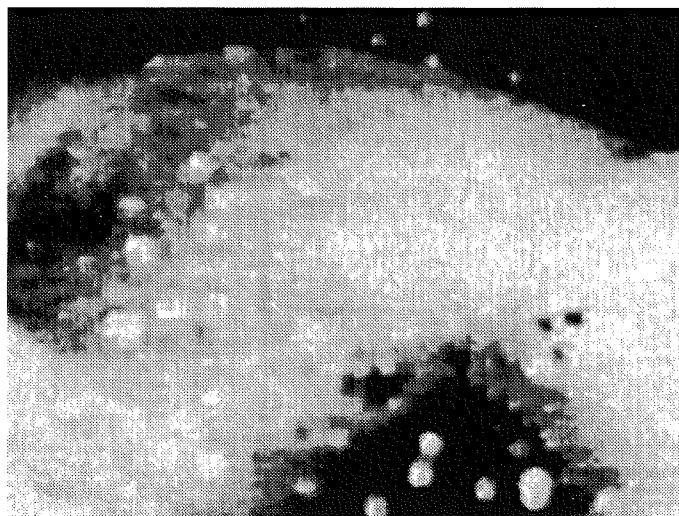
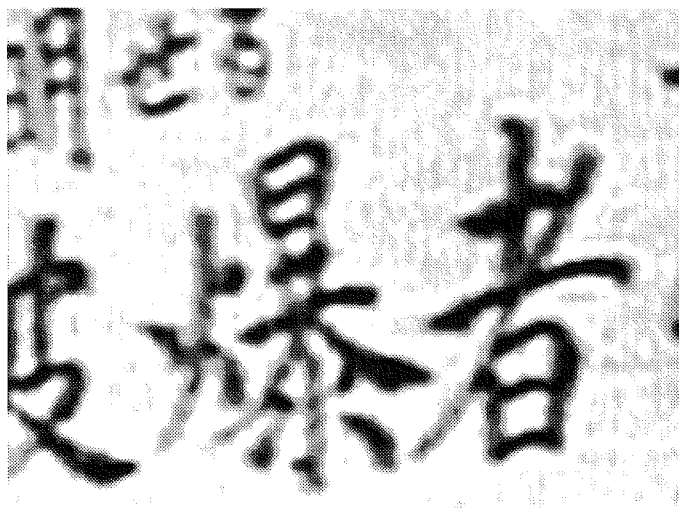
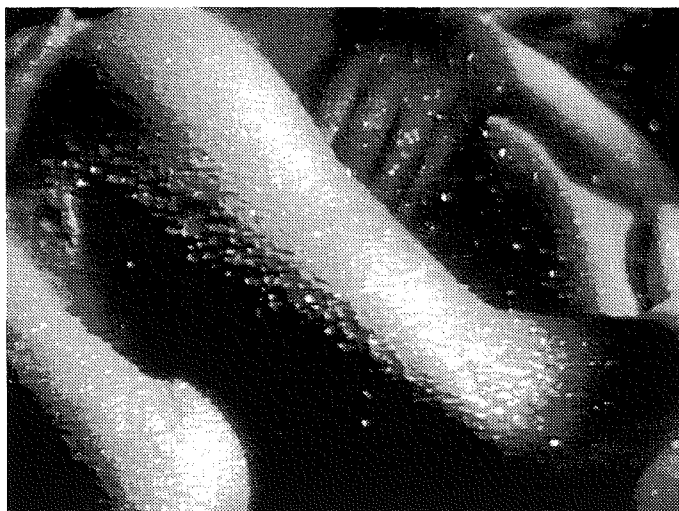
De kunst van het weglaten Het theater van Guy Cassiers

'De kracht van theater is de suggestie. Het mooie is dat het vertrekt vanuit een leugen. Daarom kan ik niet zeggen dat ik probeer een waarheid te vertellen... Ik geloof niet in nieuwe dingen, wel in het anders bekijken van dezelfde dingen, van de informatie die een toeschouwer al heeft. Theater heeft voor mij veel meer te maken met het weglaten, met het uitzuiveren van wat er buiten gebeurt, dan met creëren.'

Met deze ogenschijnlijk simpele woorden geeft Guy Cassiers de grondbeginselen van zijn manier van theater maken. Cassiers studeert aanvankelijk grafiek aan de Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen, maar al gauw verlegt zijn interesse zich naar het theater. Enkele vreemdsoortige projecten volgen elkaar op: na *Geruchten* in 1980, zijn er onder meer *Kaspar* in 1982 naar Peter Handke en *Cementen Tuin* in 1984, naar Ian McEwan. Het zijn veelal enigmatische voorstellingen met personages die een zelfgecreëerde, ritualistische wereld op bevreemdende manier vormgeven.

Met *Daedalus*, een theaterproject met gehandicapten, betreedt Cassiers definitief de theaterscène zelf. Van 1988 tot 1992 is hij artistiek leider en regisseur bij kindertheater Oud Huis Stekelbees in Gent. Niet toevallig biedt deze context hem alle gelegenheid om 'dezelfde dingen anders te bekijken'. Hij creëert in deze periode voorstellingen als *B is A in Bubbles* en *Grondbeginselen*, waarin personages zich ophouden op de grens van de grote-mensenwereld en alles wat daarbij hoort: hun taal, hun conventies... In die grenszone gelden andere wetten voor taal en verbeelding, en die verbeelding bevraagt op haar beurt de 'werkelijkheid'. Niet toevallig werkt Cassiers in deze tussenzone voor en met kinderen of jongeren die geen theaterervaring hebben: ze kijken van net buiten het theater naar binnen en met hun blik verandert ook die van de toeschouwer.

De zoektocht naar het moment waarop je blik op de werkelijkheid even kantelt, is ook de schakel naar Cassiers werk voor Kaaithater, *Het liegen in Ontbinding* (1993) en *De Pijl van de Tijd* (1994). In beide voorstellingen staat de reflectie over de verhouding tussen de werkelijkheid en onze beeldvorming ervan centraal: hoe je tot beelden komt en welke beelden je nodig hebt om te overleven, hoe 'fictioneel' die beelden ook mogen zijn.

Tegelijkertijd zet Cassiers dit onderzoek ook uit over alle middelen die het theater rijk is: naast de acteur is vaak ook beeld (dia of video) expliciet als medespeler aanwezig met weer nieuwe versies van verschuivende werkelijkheden. Deze aanpak zet hij ook door in zijn ophefmakende regie van *Angels in America* (1995) bij het RO Theater, waarin de beeldinformatie – de letterlijke situering van de personages – zich loskoppelt van het spel op de scène. 'Al de mensen in *Angels in America* worden geconfronteerd met een verleden, met een cultuur, met een samenleving, waar ze in het begin denken een eenheid mee te vormen die voor hen reëel is, maar waar niets van klopt. In dat opzicht is heel dat stuk een nadenken over hoe je als individu tracht te overleven binnen een context die je langs alle kanten wordt opgedrongen.'

En dat is het punt waarop de twee personages in Cassiers' nieuwste creatie, *HMA*, elkaar raken: de Franse actrice en de Japanse architect die Marguerite Duras in het intussen beroemd geworden filmscenario bijeenbrengt, raken elkaar net in de vraag 'hoe overleef je een oorlog?'. De vrouw beleeft tijdens de laatste draaidagen (van een film over vrede) een intense verhouding met een Japanner. We zijn getuige hoe twee mensen die cultureel en politiek elkaars uitersten zijn, elkaar ontmoeten. Misschien juist daarom is de ontmoeting meteen van die aard dat alleen fundamentele vragen aan orde zijn: de relatie *an sich*, wie deze mensen zijn, wat hen getekend heeft om deze ontmoeting een dergelijke intensiteit te verschaffen. Zij heeft vlak voor de bevrijding in Frankrijk een verboden liefde – met een Duitser – beleefd. Hij heeft Hiroshima achter de rug. Een voorstelling lang zien we twee mensen zich in elkaar verdiepen en zich tegelijk van een verleden bevrijden. Voor één keer creëren de personages niet een beeld van de realiteit waarmee ze dan kunnen (over)leven, maar leert vooral de Française juist in haar liefde voor de Japanner de oude beelden vergeten. Een afscheid van een verleden dat haar vasthield, door een zuiver nu. De wetenschap dat *Hiroshima mon amour* een filmscript is, zet meteen ook de lijnen uit voor een encensering ver weg van de valkuilen die het gegeven in zich draagt. Er is de taal die Duras in dit script hanteert: een taal die zo zuiver gezet is dat het net lijkt of ze ter plekke uitgevonden wordt. Alsof de personages met de woorden hun herinneringen vinden en alsof andersom elk gevoel opnieuw woorden bij elkaar zoekt die recht doen aan de intensiteit en verwondering. Door het woord in het theater uit te spreken, het letterlijk een gestalte te geven, kan de poëzie van Duras' taal alleen maar versterkt worden. Er is de film zelf – intussen een klassieker – die Alain Resnais gedraaid heeft op basis van dit script.

Marguerite Duras foto Camilla Van Zuylen

Samen met respectievelijk Walter Verdin en Het Paleis van Boem ontwikkelt Guy Cassiers de beelden en de geluiden van die film tot volwaardige, afzonderlijke tegenspelers van de acteurs. Geluiden, filmbeelden, tekstprojecties en de woorden van de acteurs schuiven door elkaar, kleuren elkaar, spreken met elkaar. Op die manier wil HMA in het hoofd van de toeschouwer een wisselwerking op gang brengen tussen de suggestiviteit van de film en de zintuigelijkheid van de scène. Een confrontatie die het fysiek aanwezige des te suggestiever maakt. En om die suggestiviteit was het allemaal begonnen.

An-Marie Lambrechts

Biografieën

Herman Gilis studeerde in 1971 af bij Studio Herman Teirlinck in Antwerpen. Daarna speelde hij bij De Nieuwe Scène (*Mistero Buffo*). In 1975 richtte hij De Mannen van de Dam op en regisseerde bij dit Antwerpse gezelschap werk van H. Müller, Feydeau en Horváth. In 1980 werd hij co-artistiek leider van het Arca Theater in Gent waar hij als acteur en regisseur betrokken was bij opvoeringen van stukken van H. Müller, Ibsen, Pirandello, Goethe, Lessing, Hoffmannsthal, Ernst en Botho Strauss (Theaterfestival 1993). Daarna regisseerde hij werk van Ibsen, Marivaux en Norèn bij Het Nederlands Toneel in Gent. Hij speelde in Nederland in *Een Zwarte Pool* van Karst Woudstra, Racine's *Britannicus* (regie: K. Woudstra) en *Celibaat* van Tom Lanoye (Theaterfestival 1994). Verder speelde hij de titelrol in *De misantroop* van Molière bij de Koninklijke Vlaamse Schouwburg.

Catherine ten Bruggencate speelde na de toneelschool in Arnhem bij Globe en De Appel, waar zij veel succes oogstte met een rol in *Mahagonny*. Daarna werkte zij mee aan produkties van Fact, Theater en Persona. In 1985 ontving zij de Colombina voor de titelrol in *Freule Julie* van Strindberg (Persona), in 1991 kreeg zij de Theo d'Or voor *De President* van Henri van Zanten (Lantaren/Venster-produktie) en in

1995 won zij wederom de Colombina voor een rol in Tony Kushners *Angels in America* (RO Theater). Catherine ten Bruggencate speelde in talloze films, waaronder *Aletta Jacobs, een zoektocht* (Nouchka van Brakel, 1995), *Boven de bergen* (Digna Sinke, 1992) en *Leedvermaak* (Frans Weisz, 1989).

Walter Verdin studeerde aan de Katholieke Universiteit van Leuven en aan de Rijksschool voor Beeldende Kunsten en de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten van Leuven. In 1983 vertegenwoordigde hij met zijn groep Pas de Deux België op het Eurovisie Songfestival in München. Daarna koos hij voor de video. Zijn tapes zijn op tal van internationale festivals vertoond. Hij werkte samen met kunstenaars als De Keersmaeker, Vandekeybus en Paxton.

Het Paleis van Boem, dat bestaat uit de slagwerkers Martin Vonk en Jaap de Weijer, verzorgde sinds 1985 de muziek voor tal van theater-, dans-, film-, televisie- en audiovisuele produkties. Zo maakten ze scores voor de films *Vuurdoop* (Sander Francken, 1988) en *WAF* (Joost Ranzijn, 1988), voor een aantal afleveringen van de televisieserie *Pleidooi* en voor theaterprodukties als *Naggelwauz* (Waardenberg & De Jong, 1994), *Dantons dood* (De Appel, 1995), *Angels in America* (RO Theater, 1995) en *Het Dagboek van Anne Frank* (1995).

COLOFON

Holland Festival
Kleine-Gartmanplantsoen 21
NL-1017 RP Amsterdam
telefoon 31 (0)20.627 65 66
telefax 31 (0)20 620 34 59
e-mail: hollfest@xs4all.nl
internet:
<http://park.org/Netherlands/events>

Basisonwerp: Studio Anthon Beeke
Opmaak: Berendina Bakker
Eindredactie: Peter Janssen
Drukwerk: Stadsdrukkerij Amsterdam

Hoofdbegunstiger

VSB FONDS

Stichting VSB Fonds steunt initiatieven in de Nederlandse samenleving met een sociale, culturele of educatieve strekking, evenals projecten op het gebied van natuurbehoud. Aldus geeft het Fonds opnieuw inhoud aan de oorspronkelijke maatschappelijke idealen van VSB Bank.

Sponsors

Achmea
AT&T Foundation
AT&T/Unisource
Audi/Pon's Automobielenhandel B.V.
Buma/Stemra
Coopers & Lybrand
Deloitte & Touche Management Consultants bv
Dommelsche Bierbrouwerij B.V.
Koninklijke Ahold nv
Mediamax Group B.V. Amsterdam
NOG Verzekeringen
Stadsdrukkerij Amsterdam
De Lotto/Stichting de Nationale Sporttotalisator
Vrij Nederland
de Volkskrant B.V.
Wereldhave n.v.

Subsidiënten

Ministerie van OCenW
Ministerie van Economische Zaken
Ministerie van Buitenlandse Zaken (afdeling Internationale Culturele Samenwerking)
Gemeente Amsterdam
NCDO Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling

Fondsen

Fonds voor de Scheppende Toonkunst

Holland Festival Vriendenkring

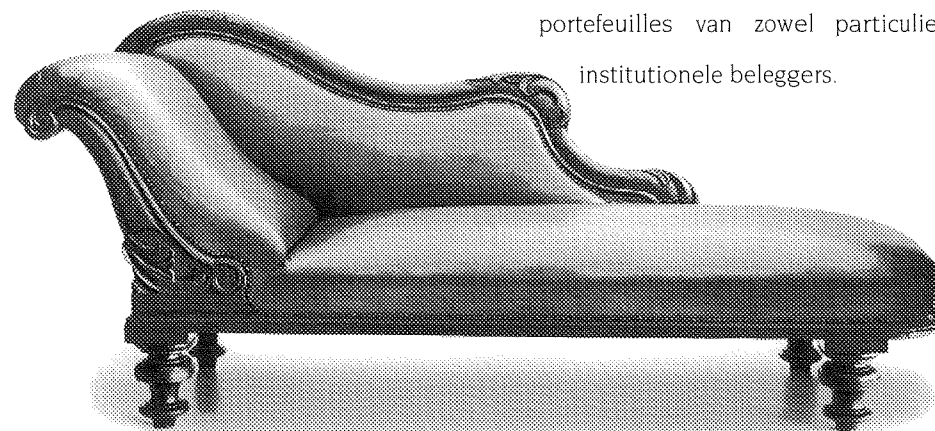
Alcatel Nederland BV.
Amsterdam RAI
Delta Lloyd Verzekeringsgroep NV
EOE-Optiebeurs
Hillen & Roosen B.V.
Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam-Haarlem
Koninklijke Ahold nv
Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB
Koninklijke PTT Nederland NV
De Nederlandse Bank N.V.
Nederlandse Credietverzekering Maatschappij
NOG Verzekeringen
Rabobank
SENS Stichting Exploitatie
Nederlandse Staatsloterij
VNU B.V.
Stichting VSB Fonds

de Volkskrant

De zichtbaarheid van het Holland Festival is vergroot door de Stadsdrukkerij Amsterdam

Ik heb een probleem. Ik heb een miljoen.

Als u zich wel eens afvraagt in hoeverre u later nog ruim kunt leven van het miljoen reserve dat u nu hebt, is het logisch dat u daar even met een specialist over wilt praten.

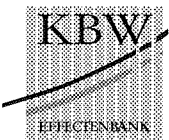
Dat u uw miljoen aan een fundamentele analyse wilt onderwerpen. Tot het geen probleem meer is, maar een zekerheid waar ook op de lange termijn prima mee te leven valt. Optimaal rendement vraagt om

intensief beheer van uw portefeuille.

Zelf beheren is echter ofwel risicovol ofwel te safe. Bovendien kost het zeer veel tijd. Terwijl een bank voor dagelijkse zaken de persoonlijke aandacht niet kan geven die u verdient.

KBW Effectenbank is specialist. En beheert als zodanig beleggingsfondsen en portefeuilles van zowel particuliere als institutionele beleggers.

Al ruim 10 jaar met succes, met hoog rendement en vooral zonder veel risico. U bent uitgenodigd voor een sessie bij ons op de Effectenbank voor een persoonlijke fundamentele analyse. Bel voor een afspraak: 020-6261811.

KBW Vermogensmaatwerk.
U de maat, wij het werk.

KBW Effectenbank N.V., De Ruyterkade 113, 1011 AB Amsterdam, tel: 020 - 6261811.

een **fortis** onderneming